

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16CoE/24/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8815204118
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8815204118.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného: PRO CIVITAS, s.r.o., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 45 869 464, právne zastúpený JUDr. Veronikou Kubrikovou, PhD., advokátkou, so sídlom Martinčekova 13, Bratislava, IČO: 42 174 716, proti povinnému: D. M., nar. XX.X.XXXX, bytom T. XXX, o vymoženie 1238,19 eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 30.9.2015, č. k. 3Er 399/2015-14, takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvého stupňa“) žiadosť súdneho exekútora JUDr. Michala Brožinu, Exekútorový úrad Svidník zo dňa 26.4.2015, doručенú súdu dňa 5.5.2015, o udelenie poverenia zamietol.

Vychádzal zo zistenia, že sa vymáha plnenie zo spotrebiteľskej formulárovej zmluvy a rozhodcovská doložka predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Záver o neprijateľnej, a teda neplatnej, rozhodcovskej doložke založil na tom, že povinný ako spotrebiteľ si rozhodcovskú doložku osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým zmluvným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Dojednanie rozhodcovskej doložky a následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli vo svojom dôsledku k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytujú ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj smernice 93/13/EHS. Z týchto dôvodov žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa včas podal odvolanie oprávnený a žiadal, aby odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, aby vyhovel žiadosti súdneho exekútora na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, alebo aby uznesenie zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že exekučný súd nie je oprávnený vykonať hmotnoprávny prieskum exekučného titulu. Má za to, že súd prvého stupňa prekročil zákonné limity pre skúmanie exekučného titulu § 45 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len Zákon o rozhodcovskom konaní) a prekážky rozsúdenej veci, a to skúmaním rozhodcovskej doložky. Rovnako vylúčil možnosť riešiť spory podľa zákona o rozhodcovskom konaní. Poukázal na skutočnosť, že právnym predchodcom oprávneného bola U. a.s., ktorá postupovala v súlade s § 93b Zákona o bankách, ktorý zakotvoval povinnosť bánk poskytnúť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom. Mal za to, že rozhodcovská doložka na základe splnenia zákonnej povinnosti banky nemôže predstavovať neprijateľnú podmienku. Podľa jeho názoru dospel súd prvého stupňa ku konštruovaniu nového skutkového stavu bez účasti oprávneného a odňal mu tým možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Vzhľadom na to, že sa exekučné konanie v zmysle prechodného ustanovenia § 243d ods. 1 Exekučného poriadku začalo do troch mesiacov odo dňa účinnosti novely Exekučného poriadku, t.j. do 31.3.2015, nebolo ukončené k 1.1.2015 a je vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného pred 1.1.2015 v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa ustanovenia § 2 ods. 1 prvej vety zákona NR SR č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, správne postupoval súd prvého stupňa, ak v súlade s ustanovením § 243d ods. 2 Exekučného poriadku aplikoval ustanovenia Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. 12. 2014.

Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne súd prvého stupňa prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej doložky. Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých rozhodnutiach konštatoval oprávnenie exekučného súdu preskúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy. Vo veci 3Cdo 146/2011 najvyšší súd judikoval, že cit.: „Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný“. Obdobne porov. aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011.

Odvolací súd nevidí žiadny dôvod na to, aby sa uvedené závery nemali vzťahovať aj na stav, keď rozhodcovský rozsudok bol založený na neprijateľnej rozhodcovskej doložke v spotrebiteľskej zmluve, pretože podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere (ďalej len „OZ“) je neprijateľná zmluvná podmienka neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne ako keď rozhodcovskej zmluve niet (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 1/2012).

Z obsahu spisu je nepochybné, že v danom prípade ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy a je nepochybné aj to, že v Obchodných podmienkach pre úver v čl. 11.2 bola uvedená rozhodcovská doložka, podľa ktorej sa spory, ktoré vzniknú zo zmluvy a v súvislosti s ňou, budú riešené dohodou strán. V prípade nedosiahnutia dohody budú riešené v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom zriadenom pri spoločnosti ROZHODCOVSKÁ ARBITRÁŽNA A MEDIÁČNA, a.s..

Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia KS v Prešove z 27.9.2010, podľa ktorého: „Zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31. 12. 2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Súdu nič nebráni postupovať obdobne aj za stavu, že zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008.“

Bez pochyb možno konštatovať, že obmedzenie možnosti spotrebiteľa brániť si svoje práva pred nezávislým súdom, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ide o podmienku, ktorú odvolací súd s poukazom na § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka považuje za neprijateľnú, a preto neplatnú.

Ak teda dojednanie ukladajúce spotrebiteľovi povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu je pre jeho neprijateľnosť neplatné, pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský súd totiž môže vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s § 3 zákona č. 244/2002 Z. z. uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že majetkové spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred jediným rozhodcom. Bez takejto platnej zmluvy majúcej, buď formu osobitnej zmluvy, alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.), akýkoľvek rozhodcovský rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie.

Vo svetle uvedených záverov správne súd prvého stupňa žiadosť exekútora o udelenie poverenia zamietol. S oprávneným nie je možné súhlasiť, že išlo o naplnenie § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách (ďalej len Zákona o bankách).

Podľa § 93b Zákona o bankách, banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov [§ 5 písm. i)] budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa osobitného zákona, a to tak, aby klient mal možnosť voľby, či prijme alebo neprijme predložený návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy. Banka a pobočka zahraničnej banky sú pri predložení návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy tiež povinné preukázateľne poučiť klienta o dôsledkoch uzavretia navrhovanej rozhodcovskej zmluvy na riešenie ich vzájomných sporov z obchodov.

Uvedené ustanovenie vyžaduje individuálne vyjednanie rozhodcovského konania zo strany spotrebiteľa, a to po poučení o dôsledkoch jeho rozhodnutia. Dodávateľ tak musí postupovať spôsobom preukázateľným. Zákom vyžadované preukázateľne poučenie spotrebiteľa a jeho voľba nenapĺňa taký postup dodávateľa, ak sa rozhodcovská doložka uvedie len ako súčasť všeobecných obchodných podmienok. Podstatou všeobecných obchodných podmienok je, že sa v rámci kontraktácie nemenia, že sú všeobecné a buď záujemca o službu prijme tieto podmienky alebo zmluva nevznikne. V tom spočíva faktická nerovnosť pri kontraktácii. Je zrejmé, že spotrebiteľ je tak čo do vyjednávacej pozície ako čo do informovanosti v nevýhodnom postavení oproti dodávateľovi (Mostaza Claro bod 25-28, uznesenie POHOTOVOST' C-76/10 bod 37 a iné).

Ako je zrejmé, uvedená norma vyžaduje individuálne rozhodnutie spotrebiteľa o tom, že si vymieňuje rozhodcovské konanie, a to preukázateľne. Z obsahu spisu nevyplýva, že by v rámci kontraktácie došlo k naplneniu zákona, a že by s odbornou starostlivosťou príslušný zamestnanec banky najprv poučil povinného a nechal mu priestor na rozhodnutie a voľbu. Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nespĺnil. Navyše kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Takže aj v predmetnej veci v celom rozsahu je súdna kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok v časti rozhodcovskej doložky opodstatnená (uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6CoE 66/2012).

Vnútroštátnemu súdu príslúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdneho dvora európskej únie C-243/08 Pannon).

Je treba zdôrazniť, že Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami, a to aj keď spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní nenamietal rozhodcovskú doložku s poukazom na tzv. geografickú neprijateľnosť miesta konania (Rozsudok Súdneho dvora C-240/98 -C-244/98 Oceano Grupo Editorial, tiež C-40/08 Asturcom).

Vada konania spočívajúca v tom, že súd prvého stupňa na ťarchu oprávneného revidoval skutkový stav, na ktorom je založený exekučný titul bez toho, aby dal oprávnenému možnosť k takto vykonaným dôkazom a k takto novovytvorenej procesnej situácii vyjadriť, bola odstránená tým, že ku skutkovým zisteniam súdu prvého stupňa mal oprávnený možnosť vyjadriť svoje námietky v podanom odvolaní, pričom odvolací súd posúdil vec aj z uvedeného dôvodu. (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo 7/2013)

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne vrátane osvojenia si dôvodov (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.